

NAJAVA ZA MEDIJE

Petra Buljević Zdjelarević, Voditeljica Ureda za odnose s javnošću Institut Ruđer Bošković

T: +385 (1) 457-1269, (99) 267-95-14

E: info@irb.hr W: www.irb.hr

ZAGREB, 3. ožujak 2014.

Srednjoškolci diljem svijeta u potrazi za novim česticama na LHC-u

Međunarodni nastavni dan za mlade istraživače na
Institutu Ruđer Bošković 6. i 26. ožujka

Svake se godine oko 10.000 učenika srednjih škola u preko 40 zemalja svijeta upušta u kozmičku avanturu i odlaze u jedan od 200 istraživačkih centara kako bi raspleli tajne fizike čestica. Zahvaljujući entuzijazmu i zajedničkom trudu svih organizatora već jedanaestu godinu za redom u sklopu Međunarodnog nastavnog dana mladih istraživača srednjoškolcima se nudi prilika da postanu eksperimentalni fizičari na jedan dan i sudjeluju u radu na Large Hadron Collideru (LHC), najvećem akceleratoru na svijetu koji je smješten u CERN-u.

Zahvaljujući znanstvenicima zagrebačkog Instituta Ruđer Bošković (IRB) i splitskog Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje (FESB) te potpori Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ) hrvatski srednjoškolci pridružiti će se svojim vršnjacima diljem svijeta i to u Splitu (27.2.), Zagrebu (6. i 26.3.), Osijeku i Vinkovcima (7.3.) te u Dubrovniku (16.3.). Zagrebački srednjoškolci svoju avanturu započinju već 6. ožujka na Institutu Ruđer Bošković, a za sve one škole koje su propustile svoju priliku da se prijave na prvo događanje u ožujku, IRB organiziraju drugu i zadnju priliku već 26. ožujka. Sudjelovanje je moguće samo uz prijave škola.

Fizika čestica je jedno od područja znanosti koje zadnjih godina izuzetno brzo napreduje. Neosporno je da se rezultati istraživanja na CERN-u prate s velikom pažnjom ne samo od strane fizičara već i široke javnosti. Tako je otkriće Higgsova bozona na LHC-u u ljeto 2012. godine odjeknulo u svim medijima te izazvalo oduševljenje javnosti diljem svijeta. Srednjoškolci diljem svijeta u sklopu Međunarodnog nastavnog dana imaju priliku istražiti ovu najmoderniju granu fizike i sudjelovati u analizi stvarnih podataka prikupljenih na Large Hadron Collideru (LHC).

U sklopu programa koji se će se održati na IRB-u četrdesetak srednjoškolaca imat će priliku 6. i 26. ožujka doživjeti radni dan znanstvenika na CERN-u. Uzbudljivi radni dan mladih istraživača započet će predavanjima o programu istraživanja na CERN-u te pojednostavljenoj metodi analize događaja sudara protona ubrzanih u LHC akceleratoru koji su snimljeni CMS (Compact Muon Solenoid) detektorom nakon čega slijedi analiza podataka. Vrhunac ovog, po svemu, za sudionike jedinstvenog radnog dana, završava videokonferencijom s CERN-om i drugim institutima radi prezentacije, usporedbe i diskusije rezultata analize koje su dobili srednjoškolci u drugim gradovima diljem svijeta koji su taj dan analizirali podatke.

U autentičnoj atmosferi đaci stječu uvid u međunarodnu organizaciju modernih istraživanja, a istovremeno uče o subatomske česticama kroz lako razumljive prezentacije fizičara izravno uključenih u istraživanja. Srednjoškolci taj dan rade rame uz rame s znanstvenicima i doživljavaju kako je raditi moderna istraživanja u fizici.

Za srednjoškolce diljem svijeta za ovu su priliku tri eksperimenta: ATLAS, CMS i ALICE ustupila svoje podatke. Zanimljivo je da đaci mogu u podacima koje analiziraju ponovo otkriti Z-bozon, elementarnu česticu otkrivenu prije tridesetak godina, a čije je otkriće nagrađeno Nobelovom nagradom ili možda nađu neku drugu 'čudnu česticu'.

Znanstvenici u 200 sveučilišta i instituta iz 40 zemlja diljem svijeta ugostit će preko 10 000 srednjoškolaca. Preko 30 institucija u SAD-u sudjelovat će u ovom programu, a ove godine programu su se pridružili i Čile, Jamajka, Ekvador i Meksiko. Globalna razina ovog događanja odražava prirodu međunarodne kolaboracije u eksperimentalnoj fizici elementarnih čestica koja se najviše ostvaruje kroz CERN, a koju će sad imati prilike doživjeti srednjoškolci diljem svijeta.

RASPORED DOGAĐANJA U HRVATSKIM GRADOVIMA:

- Petak 27.2 u Splitu
- Petak 6.3 na IRB-u (1)
- Subota 7.3 u Osijeku/Vinkovcima (organizira FESB)
- Ponedjeljak 16.3 u Dubrovniku (organizira IRB-a)
- Četvrtak 26.3 na IRB-u (2)

KORISNE POVEZNICE:

International Masterclasses: www.physicsmasterclasses.org

Schedule (videoconferences with CERN): www.physicsmasterclasses.org/index.php?cat=schedule

Schedule (videoconferences with Fermilab): <https://quarknet.iu2.org/content/masterclasses-2014-fermilab-videoconferences>

QuarkNet: <http://quarknet.fnal.gov/>

IPPOG: <http://ippog.web.cern.ch/>

Program

8:45	Dolazak na Institut Ruđer Bošković (Porta Instituta Ruđer Bošković, Bijenička cesta 54, Zagreb)
09:00 - 10:00	Uvod u fiziku elementarnih čestica (Dvorana 1. krila, IRB)
10:20 - 11:20	Eksperimenti na CERN-u - Uvod u zadatak (Dvorana 1. krila, IRB)
11:30 - 12:00	Posjet akceleratorском centru na IRB-u
12:00 - 12:45	Pauza, mali domjenak (1. krilo, IRB)
12:45 - 15:45	Praktični dio: analiza CMS podataka (1. krilo, IRB; 3 grupe)
16:00 - 17:00	Video-konferencija (Dvorana 1. krila, IRB)
17:00 - 17:15	Konačna diskusija i pitanja
17:30	Odlazak sa Instituta Ruđer Bošković

KONTAKT:

dr. sc. Vuko Brigljević

Email: Vuko.Brigljevic@irb.hr

Telefon: +385 1 457 1318

Laboratorij za fiziku visokih energija

Zavod za eksperimentalnu fiziku